

Universiteit
Leiden
The Netherlands

De invloed van burgerorganisaties op provinciaal beleid

Splunter, Anja van

Citation

Splunter, A. van. (2022). *De invloed van burgerorganisaties op provinciaal beleid*.

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [License to inclusion and publication of a Bachelor or Master thesis in the Leiden University Student Repository](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3484160>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

De invloed van burgerorganisaties op provinciaal beleid

Masterscriptie Management van de Publieke Sector

Naam: Anja van Splunter
Studentnummer: 2010801
Docent: C. Braun
Aantal woorden: 9483
Datum: 31-5-2022

Samenvatting

Dit onderzoek kijkt naar de invloed die burgerorganisaties hebben op het beleid van de provincies. De onderzoeksvraag die hierbij centraal staat is: “Hoe beïnvloeden burgerorganisaties via formele procedures en lobby de besluitvorming op provinciaal niveau?”. Dit is onderzocht aan de hand van de Duinpolderweg casus. Voor dit onderzoek is aan de hand van interviews informatie verkregen over acht burgerorganisaties die betrokken zijn geweest bij deze casus. Aan de hand van de middelen, de lobbystrategie en het gebruik van formele procedures is gekeken naar hoe de burgerorganisaties invloed uitoefenen op het provinciale beleid (Dür, 2008). Uit het onderzoek blijkt dat de grootte van de organisaties een belangrijke rol speelt bij de strategie die de burgerorganisaties kiezen. Grotere burgerorganisaties maken eerder gebruik van een outside lobbystrategie, terwijl de kleinere organisaties vaker gebruik maken van een inside lobbystrategie. De organisaties hebben allemaal gebruik gemaakt van de formele procedures om hun mening kenbaar te maken bij de provincies.

Voorwoord

Voor u ligt mijn masterscriptie ‘De invloed van burgerorganisaties op provinciaal beleid’. Met het afronden van deze scriptie voor de masterstudie Management van de Publieke Sector sluit ik mijn studententijd af. Mijn brede interesse in politiek en bestuur is tijdens deze studie goed van pas gekomen, zeker binnen de afstudeerrichting Beïnvloeden en Samenwerken in complexe politiek-bestuurlijke arena's.

Het schrijven van een goede scriptie is niet eenvoudig gebleken. Na het bachelor scriptieproces voor de studie Bestuurskunde zag ik op tegen het schrijven van mijn masterscriptie. Na het afronden van deze scriptie kan ik met veel trots terugkijken op het proces waar ik voorafgaand zo voor vreesde. In mijn directe omgeving zijn veel politiek geëngageerde mensen die mij hebben geïnspireerd tot het schrijven van deze scriptie. In de regio waar ik ben opgegroeid is al jaren een discussie gaande over de mobiliteit in het gebied. Deze discussie heb ik de afgelopen jaren met veel interesse gevolgd. Hoe zorgen burgers ervoor dat hun belangen kenbaar gemaakt worden bij bestuurders? Met die vraag in mijn achterhoofd ben ik dit onderzoek gestart.

Naarmate het onderzoek en het scriptieproces vorderde begon ik meer vertrouwen te krijgen in een mooi eindresultaat. Allereerst wil ik graag Caelesta Braun bedanken voor de goede begeleiding gedurende dit proces. Het meedenken en de inhoudelijke feedback zijn enorm behulpzaam geweest. Daarnaast wil ik graag mijn ouders bedanken die mij van morele steun hebben voorzien. Ook wil ik hen bedanken voor de kritische blik gedurende het scriptieproces. Dit is van onschatbare waarde geweest. Daarnaast wil ik mijn vriendinnen bedanken voor de zeer gewenste afleiding zo nu en dan. Tot slot ben ik ook de burgerorganisaties zeer dankbaar voor het vrijmaken van hun agenda's om met mij te spreken.

Anja van Splunter

Noordwijkerhout, mei 2022

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
1.1 Relevantie	6
1.2 Leeswijzer.....	6
2. Theoretisch kader	7
2.1 Literatuuroverzicht	7
2.1.1 Soorten belangenorganisaties.....	7
2.1.2 Verschillen tussen belangenorganisaties.....	7
2.2 Concepten en hypothesen	9
2.2.1 Middelen van belangenorganisaties	9
2.2.2 Strategie van belangenorganisaties	10
2.2.3 Politieke instituties.....	12
2.2.4 Kenmerken van het probleem	13
3. Methodologie	14
3.1 Onderzoeksontwerp en casusselectie.....	14
3.2 Dataverzameling	15
3.3 Operationalisering	16
3.4 Data analyse.....	17
3.5 Validiteit en betrouwbaarheid	18
4. Analyse.....	19
4.1 Chronologie casus Duinpolderweg.....	19
4.2 Strategie van belangenorganisaties.....	20
4.3 Kenmerken van belangenorganisaties	22
4.4 Invloed van middelen op de strategie	23
4.5 Overige bevindingen.....	25
5. Conclusie en discussie.....	27
5.1 Beperkingen.....	28
5.2 Aanbevelingen	29
Literatuur.....	30
Bijlage 1 – Operationaliseringsschema	33
Bijlage 2 – Interview vragenlijst	35
Bijlage 3 – Respondenten.....	37
Bijlage 4 – Coderingsschema	37

1. Inleiding

Op lokaal, provinciaal en landelijk niveau wordt gelobbyd. Lokale lobby richt zich op lokale onderwerpen zoals woningbouw of het vinden van geschikte locaties voor de plaatsing van windmolens (Dekker et al., 2022). De landelijke lobby richt zich op grotere thema's waarbij nationale wet- en regelgeving centraal staat (Dekker et al., 2022). Tussen het lokale en nationale niveau bevinden zich de besturen van de provincies. Provincies houden onder andere toezicht op gemeenten, zijn verantwoordelijk voor het onderhoud van provinciale wegen en kunnen bepalen waar nieuwe infrastructuur wordt aangelegd (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, z.d.). Regelmatig leiden plannen voor bijvoorbeeld de aanleg van een nieuwe weg of fietspad tot bezwaren van omwonenden. Om te voorkomen dat een project doorgang vindt, verenigen sommige burgers zich in een stichting of bewonersvereniging (Koning, 2022).

Het centrale thema van mijn onderzoek is de beïnvloeding van besluitvorming op provinciaal niveau door kleine belangenorganisaties die bestuurd worden door burgers, ook wel burgergroepen genoemd. Burgers kunnen door het uitbrengen van hun stem tijdens verkiezingen ervoor zorgen dat zij vertegenwoordigd worden door iemand die op zal komen voor hun belangen. Behalve stemmen kunnen burgers ook op andere wijzen bijdragen aan en invloed uitoefenen op provinciale besluitvorming. De provincie Noord-Holland heeft een aantal mogelijkheden voor burgers om mee te denken en inspraak uit te kunnen oefenen. Op hun website zetten zij deze mogelijkheden op een rij (Provincie Noord-Holland, 2021). Als eerste optie kunnen inwoners of vertegenwoordigers van een organisatie tijd aanvragen om in te spreken bij een vergadering van een commissie. De tweede mogelijkheid is dat betrokkenen een zienswijze indienen, dit biedt hen de mogelijkheid hun mening over voorgenomen provinciebesluiten formeel en schriftelijk kenbaar te maken aan de Provincie. Als derde kan vanuit de provincie gekozen worden voor een traject met burgerparticipatie. Tijdens dit traject worden inwoners, bedrijven en belangenorganisaties uitgenodigd om mee te denken over specifieke onderwerpen. Tot slot biedt de provincie Noord-Holland de mogelijkheid tot het organiseren van een burgerinitiatief of een referendum (Provincie Noord-Holland, 2021). Deze laatste twee mogelijkheden zijn bij de provincie Zuid-Holland niet aanwezig. Daarnaast is er ook een mogelijkheid voor burgers om op informele wijze invloed uit te oefenen. Er kan direct contact opgenomen worden met een Statenlid of een commissie, hier zijn geen procedures op van toepassing.

Zoals hierboven vermeld kunnen belangengroepen ook op een meer informele manier invloed uitoefenen op het besluitvormingsproces. Dit kunnen zij doen door Statenleden of ambtenaren van de provincie direct of indirect te benaderen. Deze manier van invloed uitoefenen, lobbyen, kan ook gericht zijn op het beïnvloeden van de publieke opinie. Om de publieke opinie te beïnvloeden kan social media worden ingezet of kunnen betrokkenen contact zoeken met journalisten (Binderkrantz & Pedersen, 2017). Lobbyen houdt in dat de interactie tussen de belangengroep en beleidsmakers of politici is gericht op het beïnvloeden of vormgeven van toekomstig beleid (Thomas & Hrebenar, 2008). De onderzoeksvraag die centraal staat is:

Hoe beïnvloeden burgerorganisaties via formele procedures en lobby de besluitvorming op provinciaal niveau?

Dit ga ik onderzoeken aan de hand van de casus van de Duinpolderweg. De Duinpolderweg is een project dat door de provincies Noord-Holland en Zuid-Holland in 2010 in het leven werd geroepen om de mobiliteit in de regio te verbeteren (Milieudefensie Haarlem, 2020). Het voornemen om een weg aan te leggen zorgde in beide provincies voor verzet bij bewoners en andere betrokkenen. Daarnaast zorgden de mogelijke varianten van de weg voor veel onrust in de omgeving. Er ontstonden, naast de bestaande belangenorganisaties, diverse actiegroepen die hun standpunten voor het voetlicht wilden brengen, dit waren zowel voor- als tegenstanders (Platform NOG, z.d.). Belangengroepen die namens ondernemers betrokken waren, zoals Bedrijfsleven Bollenstreek, de Keukenhof en het Economic Board pleitten voor een weg, veel direct omwonenden waren juist tegen (Smakman, 2021). De provincie Noord-Holland besloot uiteindelijk in april 2020, na de provinciale verkiezingen, te stoppen met het project (Smakman, 2020a). Binnen de nieuwe coalitie, bestaande uit GroenLinks, VVD, D66 en PvdA was er geen draagvlak voor het plan. Gedeputeerde Jeroen Olthof zei hier het volgende over: “Dat is er ook niet in de gemeenteraad van Haarlemmermeer en bij de verschillende dorpsraden hebben we ook hele wisselende geluiden opgehaald.” (Smakman, 2020a). Deze beslissing van provincie Noord-Holland zorgde bij provincie Zuid-Holland voor teleurstelling (Provincie Zuid-Holland, z.d.-b). Voor het realiseren van het tracé was de samenwerking tussen beide provincies cruciaal.

1.1 Relevantie

Dit onderzoek is maatschappelijk relevant omdat het inzicht kan geven in hoe burgers proberen invloed uit te oefenen op provinciaal beleid in Nederland. Met behulp van dit onderzoek kan inzichtelijk gemaakt worden of en hoe een burgerbelangengroep invloed kan uitoefenen op provinciale actoren. Dit inzicht kan van belang zijn voor bestaande en nieuwe kleinschalige belangen- en actiegroepen bij het bepalen van hun lobbystrategie. Daarnaast kunnen de resultaten van dit onderzoek van belang zijn voor mensen die werkzaam zijn binnen provincies. Het kan hen inzicht geven in hoe de lobbygroepen te werk gaan en of zij zich gehoord voelen op het provinciale niveau. Ook kunnen zij hierdoor reflecteren op de wenselijkheid van dergelijke beïnvloeding.

Dit onderzoek is wetenschappelijk relevant omdat het voortbordurt op eerdere onderzoeken naar lobbystrategieën. Hierdoor kunnen reeds bestaande theoretische inzichten toegepast worden op deze casus. Door specifiek te kijken naar belangengroepen die opgericht zijn door burgers kan dit onderzoek bijdragen aan de wetenschappelijke literatuur. De bestaande literatuur kijkt veelal naar de invloed van professionele lobbyisten die werkzaam zijn voor grote belangenorganisaties of bedrijven. Door het onderzoek te richten op de beïnvloeding van politieke en ambtelijke actoren door burgerorganisaties wordt dit fenomeen vanuit een ander perspectief bekeken. Dit kan nieuwe inzichten opleveren. Daarnaast zijn de bestaande onderzoeken gericht op nationaal of Europees niveau, het provinciale niveau is in de literatuur onderbelicht.

1.2 Leeswijzer

In navolgend theoretisch kader wordt ten eerste een literatuuroverzicht gegeven waarin enkele relevante onderzoeken kort besproken worden. Daarnaast worden in het theoretisch kader enkele belangrijke concepten behandeld die van belang zijn voor het onderzoek. Ook worden de belangrijkste theoretische argumenten besproken op basis waarvan hypothesen gevormd zijn. Daarna bespreek ik de methoden die gebruikt zijn voor dit onderzoek, de dataverzameling en de operationalisering van de variabelen. Ook komt hier de selectie van de respondenten aan bod. Hierna wordt ingegaan op de manier waarop de data geanalyseerd wordt en volgt een bespreking van de validiteit en betrouwbaarheid. Vervolgens worden de belangrijkste uitkomsten besproken in het analyse hoofdstuk. Tot slot volgt de conclusie en discussie.

2. Theoretisch kader

In dit hoofdstuk volgt eerst een overzicht van de bestaande literatuur over lobby en de soorten belangenorganisaties. Ook komen de verschillen tussen belangenorganisaties aan bod. Hierna volgt een bespreking van de concepten en de hypothesen die centraal staan in dit onderzoek. Vervolgens worden de vier belangrijkste factoren benoemd die invloed hebben op het besluitvormingsproces.

2.1 Literatuuroverzicht

Omdat er geen specifiek Nederlands of internationaal onderzoek is dat zich richt op de lobby op provinciaal niveau wordt er in dit literatuuroverzicht gekeken naar de literatuur die over beïnvloeding in het algemeen gaat. Zowel op Europees als nationaal niveau is er veel onderzoek gedaan naar de invloed van verschillende soorten belangengroepen.

2.1.1 Soorten belangenorganisaties

In de literatuur over belangenorganisaties wordt onderscheid gemaakt tussen twee of drie verschillende typen belangenorganisaties. Dür en Mateo (2013) maken onderscheid tussen drie verschillende typen belangenorganisaties. Het eerste type belangenorganisatie noemen de auteurs ‘business associations’, waarbij de leden van de organisatie voornamelijk bestaan uit bedrijven, ook wel brancheorganisaties. Ten tweede zijn er ‘professional associations’. Dit zijn beroepsverenigingen die zorgen voor de vertegenwoordiging van bepaalde beroepsgroepen. Het derde soort belangenorganisaties zijn ‘citizen groups’. Deze burgergroepen hebben een divers ledenbestand en vertegenwoordigen belangen die niets te maken hebben met het beroep van de leden (Dür & Mateo, 2013). In een ander onderzoek naar de opkomst van burgergroepen wordt een onderscheid gemaakt tussen burgergroepen en ‘economic groups’ (Binderkrantz et al., 2016). Vakbonden, institutionele groepen, brancheorganisaties en beroepsverenigingen vallen onder de economische groepen.

2.1.2 Verschillen tussen belangenorganisaties

In het onderzoek van Dür en Mateo (2013) wordt gekeken naar de strategieën die de drie soorten belangenorganisaties hanteren. De verschillen tussen de drie typen belangenorganisaties kunnen voor een groot deel de diverse lobby-strategieën verklaren. De middelen die business en professional associations bezitten zorgen ervoor dat zij vaker voor een inside lobbystrategie kiezen (Dür & Mateo, 2013). Uit ander onderzoek blijkt dat burgergroepen minder dominant aanwezig zijn op inside lobby dan brancheorganisaties en

beroepsverenigingen (Binderkrantz et al., 2016). Het onderzoek van Halpin en Binderkrantz (2011) kijkt naar in hoeverre verschillende typen belangengroepen in staat zijn om op te treden als beleidsspecialisten. Uit het onderzoek blijkt dat veel belangengroepen zich focussen op specifieke beleidsterreinen en veel van deze groepen zelfs op één specifieke maatregel. Het onderzoek van Binderkrantz, Christiansen en Pedersen (2014) sluit aan bij het eerdere onderzoek van Halpin en Binderkrantz (2011). Binderkrantz et al. (2014) kijken naar de toegang van belangengroepen tot drie arena's: de politiek, de media en het ambtelijk apparaat. Uit het onderzoek blijkt dat veel belangengroepen actief zijn in dezelfde arena. Wanneer een probleem zich in meerdere arena's afspeelt hebben belangengroepen meer kans een relevante bijdrage te leveren. Vaak hebben de professioneler georganiseerde groepen de meeste toegang tot belangrijke bijeenkomsten. De mate waarin de lobbygroepen succesvol zijn wordt beïnvloed door de professionaliteit van de deelnemers in de lobbygroep en de beschikbaarheid van financiële en andere soorten middelen (Binderkrantz et al., 2014).

Het belang van deze financiële en andere middelen blijkt ook uit andere onderzoeken (Binderkrantz & Pedersen, 2017; Dür, 2008; Dür & Mateo, 2013; Halpin & Binderkrantz, 2011). In het onderzoek van Binderkrantz en Pedersen (2017) wordt gekeken naar de politieke invloed van belangenorganisaties en in hoeverre deze organisaties in staat zijn om aandacht op een probleem te vestigen en ook de uitkomst te beïnvloeden. Hierop is een aantal variabelen van invloed, zoals het type groep, de strategie, de doelstelling en de middelen waarover zij beschikken (Dür, 2008). Dit wordt onderzocht aan de hand van data over Britse en Deense belangengroepen in een kwalitatieve studie. Burgergroepen zijn voornamelijk succesvol in het vestigen van aandacht op een probleem en het vervolgens op de politieke agenda krijgen (Binderkrantz & Pedersen, 2017).

De hierboven besproken artikelen zijn vergelijkende studies tussen verschillende soorten groepen. Daarnaast zijn deze onderzoeken gericht op nationaal of Europees niveau. Deze onderzoeken schetsen een algemeen beeld van de invloed die burgerbelangengroepen kunnen hebben op besluitvorming en politieke agenda's. Op basis van deze literatuur kunnen er met betrekking tot de burgergroepen bepaalde verwachtingen worden opgesteld, deze worden in het volgende deel uiteengezet.

2.2 Concepten en hypothesen

Voordat gekeken wordt naar invloed van belangengroepen is het van belang om een aantal begrippen toe te lichten. Een eerste belangrijk begrip is ‘belangenorganisatie’. Dit begrip wordt in de literatuur veel aangehaald als ‘interest group’ (Beyers et al., 2008; Binderkrantz et al., 2014; Binderkrantz & Pedersen, 2017). Binderkrantz et al. (2014) definiëren dit begrip als rationele actoren die in de politieke arena op zoek zijn naar successen. De doelen en middelen van belangengroepen kunnen verschillen. Deze belangenorganisaties worden opgericht om bepaalde politieke belangen te vertegenwoordigen. Zij proberen de beleidsagenda en ook de uiteindelijke uitkomst van het besluitvormingsproces te beïnvloeden (Binderkrantz et al., 2014). Wanneer het specifiek gaat over groepen die opgericht zijn door burgers wordt er gesproken over ‘citizen groups’ (Binderkrantz & Pedersen, 2017; Dür & Mateo, 2013). Het ledenbestand van dit soort belangenorganisaties is divers. Burgerorganisaties houden zich bezig met beleidsterreinen die niet specifiek gericht zijn op het beroep dat zij hebben (Dür & Mateo, 2013). Onderwerpen waarmee deze organisaties zich bezig houden kunnen uiteenlopend zijn. Zo houden deze belangengroepen zich bijvoorbeeld bezig met opkomen voor mensenrechten, het milieu, senioren of publieke voorzieningen (Binderkrantz & Pedersen, 2017, p. 77). Beyers et al. (2008) definiëren ‘interest groups’ aan de hand van drie factoren: organisatie, politieke belangen en informaliteit (p. 1106). De factor ‘organisatie’ kijkt naar de aard van de groep. Politieke belangen verwijst naar de pogingen die belangenorganisaties doen om invloed uit te oefenen op het beleidsproces. Informaliteit houdt in dat belangenorganisaties niet meedoen aan verkiezingen, maar hun doelen proberen te bereiken door informele interacties met ambtenaren of politici (p. 1106).

De invloed die belangenorganisaties hebben op een besluitvormingsproces kan afhangen van een aantal factoren. Dür (2008) noemt als vier belangrijkste factoren: de middelen van belangenorganisaties, de strategieën van belangenorganisaties, politieke instituties en de kenmerken van het probleem (p. 1213). De eerste drie factoren spelen een belangrijke rol bij voorliggend onderzoek. De rest van dit hoofdstuk is aan de hand van de vier factoren van Dür (2008) ingedeeld.

2.2.1 Middelen van belangenorganisaties

De middelen waarover belangengroepen beschikken zijn verschillend en hangen af van het type organisatie (Dür, 2008, p. 1214). De factor ‘middelen van belangenorganisaties’ bestaat uit financiële middelen, informatie en kennis, legitimiteit, expertise en politieke steun (Dür,

2008, p. 1214). De informatie, kennis en expertise van belangenorganisaties kunnen bijdragen aan het vereenvoudigen van de taak van besluitvormers. Tegelijkertijd kunnen belangenorganisaties door het verstrekken van informatie invloed uitoefenen op de besluitvormers. Een grote belangengroep zal meer leden hebben en, afhankelijk van het type lidmaatschap, over meer financiële middelen beschikken (Binderkrantz & Pedersen, 2017; Dür, 2008). De tijd die belangenorganisaties tot hun beschikking hebben, of het aantal burgers dat actief is, hangt af van de grootte van de organisatie. Bij zowel inside als outside lobby ligt de focus op het verschaffen van informatie. Bij inside lobby wordt informatie verstrekt aan beleidsmakers. Beleidsmakers hebben bij het nemen van een besluit zowel informatie nodig over de technische aspecten van een casus als over de heersende publieke opinie (Flöthe, 2019). Het verstrekken van verschillende soorten informatie kan bijdragen aan het succes dat een belangenorganisatie behaalt met het lobbyen. Het onderzoek van Flöthe (2019) illustreert dat een belangenorganisatie meer resultaat behaalt wanneer zij deskundige informatie verschaft aan beleidsmakers (p. 176). Brancheorganisaties beschikken over meer middelen en hebben daarom meer deskundige informatie tot hun beschikking waardoor zij makkelijker toegang krijgen tot politieke instanties (Dür & Mateo, 2013). Bij outside lobby ligt de nadruk op het informeren en activeren van burgers.

2.2.2 Strategie van belangenorganisaties

Een belangenorganisatie kan lobbyen op basis van twee principes, een inside en een outside lobby. Wanneer gebruik gemaakt wordt van een 'inside lobby' strategie ligt de focus op het direct beïnvloeden van besluitvormers (Dür & Mateo, 2013). Deze strategie zorgt voor een lobby binnen gemeenten, provincies of nationaal parlement die zich richt op ambtenaren en politici. Hierin kan specifiek onderscheid gemaakt worden tussen twee soorten inside lobby (Binderkrantz & Pedersen, 2017, p. 78). Ten eerste kan er door middel van inside lobby direct invloed uitgeoefend worden op parlementaire actoren zoals politici, dit is de zogenaamde parlementaire strategie. Daarnaast kunnen lobbyisten zich ook richten op het beïnvloeden van het ambtelijk apparaat, dit noemen zij de administratieve strategie (Binderkrantz & Pedersen, 2017).

Een 'outside lobby' houdt in dat een belangenorganisatie zich richt op het beïnvloeden van de publieke opinie (Dür & Mateo, 2013). Dit kan gedaan worden door middel van het publiceren van advertenties, interviews in de media of het mobiliseren van burgers en andere belangenorganisaties (Binderkrantz & Pedersen, 2017; Dür & Mateo, 2013). Bij de outside lobby kan er op twee manieren invloed uitgeoefend worden. Ten eerste kan de focus van een

outside lobbystrategie liggen op het mobiliseren van individuele burgers of andere belangenorganisaties, dit is de mobilisatie strategie (Binderkrantz & Pedersen, 2017). Ten tweede kan gekozen worden voor een werkwijze waarbij de aanwezigheid in de media voor een belangenorganisatie tot de strategie behoort, dit is de media strategie (Binderkrantz & Pedersen, 2017).

Voor de kleine belangengroepen, ‘citizen groups’ zoals Dür en Mateo (2013) deze groepen noemen, is er een trade-off tussen een inside en outside strategie. Enerzijds is inside lobbyen effectief omdat direct invloed uitgeoefend kan worden op beleidsmakers. Anderzijds kan de publieke campagne, die bij outside lobby onderdeel is van de strategie, zorgen voor het voortbestaan van de belangenorganisatie (Binderkrantz & Pedersen, 2017; Dür & Mateo, 2013). Naast het voortbestaan van de organisatie als reden voor een outside strategie, zijn kleine belangengroepen vaak beter voorzien van middelen die aansluiten bij een outside lobbystrategie. Onder deze middelen vallen bijvoorbeeld vrijwilligers, zij zijn van belang voor het uitvoeren van een outside strategie (Dür & Mateo, 2013). Een succesvolle inside lobby is afhankelijk van het soort informatie waar een belangengroep over beschikt. Belangengroepen die namens het bedrijfsleven handelen hebben vaak meer technische en waardevolle informatie (Binderkrantz & Pedersen, 2017). Daarnaast kunnen deze groepen door de omvang van hun organisatie claimen dat ze een bepaalde legitimiteit bezitten (Dür, 2008). Deze legitimiteit kan bijdragen aan het succes van de inside lobby. Een inside lobby is echter weinig zichtbaar voor het publiek, terwijl het veel tijd in beslag neemt. Dit maakt dat een outside lobby voor burgergroepen beter haalbaar is met de middelen die zij hebben (Dür, 2008). Dit leidt tot de volgende hypothese (1):

Door de beperktheid van hun middelen zullen burgerbelangengroepen eerder gebruik maken van een outside dan van een inside lobbystrategie.

Voor een effectieve inside lobby is het voor belangenorganisaties relevant om de lobby op de juiste persoon te richten, bij voorkeur iemand met een invloedrijke positie met betrekking tot dat beleidsterrein (Sørensen, 1998). Op lokaal niveau, waar het onderzoek van Sørensen (1998) op ingaat, kan vastgesteld worden dat de lobby vooral gericht wordt op commissieleden en commissievoorzitters (p. 322). Deze commissievoorzitters en commissieleden zijn voor belangengroepen goed vindbaar en belangengroepen gaan ervan uit dat zij op deze manier met de juiste personen spreken (Sørensen, 1998). Wanneer de raad in een gemeente groter is, neemt de lobbyactiviteit af. Ook is een grote coalitie van invloed op de hoeveelheid lobby die plaatsvindt (Sørensen, 1998, p. 320). Wanneer een coalitie een

grotere meerderheid heeft in de raad zullen minder belangengroepen blijven lobbyen. Provinciale Staten vervult op provinciaal niveau een vergelijkbare functie als de gemeenteraad op lokaal niveau en ook hier is sprake van een coalitie. Op provinciaal niveau zijn ook diverse commissies actief op verschillende beleidsterreinen (Provincie Noord-Holland, z.d.; Provincie Zuid-Holland, z.d.-a).

2.2.3 Politieke instituties

De factor ‘politieke instituties’ heeft invloed op de mate waarin belangenorganisaties toegang hebben tot het beleidsproces. De invloed die belangenorganisaties hebben hangt af van de regels en procedures die ten tijde van het besluitvormingsproces van kracht zijn (Dür, 2008, p. 1217). Het artikel van Dür (2008) focust op het Europese niveau, maar er vinden gelijkwaardige wisselwerkingen plaats op provinciaal niveau. Op provinciaal niveau worden elke vier jaar verkiezingen gehouden. Bij deze verkiezingen wordt de samenstelling van Provinciale Staten vastgesteld. Op basis van deze samenstelling wordt een coalitie gevormd en worden de leden van Gedeputeerde Staten gekozen. De leden van Gedeputeerde Staten zijn geen lid van Provinciale Staten maar zorgen voor het dagelijks bestuur van de provincie. De leden van Gedeputeerde Staten hebben elk een eigen portefeuille, zoals verkeer en vervoer, financiën, wonen et cetera.

De mate waarin medewerkers van de provincie ontvankelijk zijn voor de boodschap van belangengroepen kan afhankelijk zijn van de functie die zij bekleden. Dit speelt ook op Europees niveau voor leden van het Europees Parlement (Dür, 2008). Er kunnen twee redenen zijn waarom het voor parlementariërs lastig kan zijn om toe te geven aan de eisen van belangenorganisaties. Ten eerste kunnen politici het moeilijk vinden om van standpunt te veranderen omdat dit mogelijk ingaat tegen het verkiezingsstandpunt. Ten tweede kan het toegeven aan de eisen van een belangengroep een negatief effect hebben op de besteedbare middelen voor andere projecten. Hier kunnen politici op afgerekend worden bij nieuwe verkiezingen (Dür, 2008, p. 1217). Een vergelijkbare wisselwerking kan plaatsvinden op provinciaal niveau.

De inspraakmogelijkheden voor burgers bij de provincie zijn voor iedereen toegankelijk. Voor een deel van deze procedures, zoals het indienen van zienswijzen en de inspraak bij commissievergaderingen, ligt het initiatief bij de burgers zelf. Een belangenorganisatie kan zelf beslissen of en hoe zij via de officiële manier hun standpunt kenbaar willen maken bij de provincie. Ook kunnen deze organisaties kiezen voor het direct benaderen van Statenleden of

de media. Om gebruik te maken van deze mogelijkheden hoeven organisaties of burgers niet te beschikken over financiële middelen. Dit leidt tot de volgende hypothese (2):

Burgergroepen zullen vanwege de middelen waarover zij beschikken in ieder geval gebruik maken van de mogelijke formele procedures.

2.2.4 Kenmerken van het probleem

Bij ‘kenmerken van het probleem’ wordt er gekeken naar drie factoren. Dit zijn het beleidstype waartoe het onderwerp behoort, de technische kenmerken en de bekendheid van het onderwerp (Dür, 2008). Het beleidstype waartoe het onderwerp behoort kan regulerend, verdelend en herverdelend zijn. De Duinpolderweg kan gezien worden als regulerend beleid. Dit betekent dat door de maatregelen voordelen ontstaan voor één groep, terwijl een andere groep hier nadelen van ondervindt (Dür, 2008, p. 1217).

Naarmate het onderwerp vraagt om meer technische kennis of informatie, wordt de mogelijke invloed van belangengroepen groter. Politici behoeven bij een technisch onderwerp meer specifieke informatie, hier kunnen belangengroepen hen in voorzien. Op deze manier kunnen belangengroepen invloed uitoefenen, of mogelijk richting geven aan het beleid. Wanneer een onderwerp een sterk politiek karakter heeft kunnen belangengroepen minder invloed uitoefenen (Dür, 2008). De vraag naar informatie vanuit politici is minder groot, wat de belangenorganisaties minder kansen geeft om via informatievoorziening invloed uit te oefenen.

De bekendheid van het onderwerp draagt bij aan de invloed die een belangengroep uit kan oefenen op dit onderwerp. De bekendheid van een probleem kan op twee manieren invloed hebben op besluitvorming. Ten eerste zullen politici bij een onderwerp dat grote bekendheid geniet minder snel hun mening herzien (Dür, 2008, p. 1217). De kans dat zij afgerekend worden bij komende verkiezingen weerhoudt hen hiervan. Belangengroepen zullen hierdoor minder resultaat behalen. Ten tweede kan grote bekendheid van een kwestie leiden tot meer invloed. De grote aandacht die er is voor het onderwerp geeft belangengroepen de kans hun belangen breed kenbaar te maken (Dür, 2008).

3. Methodologie

In dit hoofdstuk zal worden ingegaan op het ontwerp van dit onderzoek. Met behulp van het theoretisch kader zal de selectie van de respondenten worden besproken. Hierna volgt de operationalisering van de variabelen die centraal staan in dit onderzoek, waarna de wijze van data analyse wordt toegelicht. Tot slot zullen de validiteit en betrouwbaarheid aan bod komen.

3.1 Onderzoeksontwerp en casuselectie

Dit onderzoek zal kwalitatief van aard zijn. Omdat de focus ligt op een beperkt aantal kleine belangengroepen die opgericht zijn door burgers is een kwalitatieve aanpak van dataverzameling hiervoor het meest geschikt. Er is niet eerder onderzoek gedaan naar de lobby van burgerbelangenorganisaties op provinciaal niveau, waardoor dit een geschikte methode is. De aanpak van dit onderzoek is deductief, op basis van de literatuur zijn hypothesen opgesteld welke getoetst zijn in dit onderzoek. Het karakter van het onderzoek is verkennend, er wordt gekeken of de aannames die op een ander niveau gelden ook uitkomen op provinciaal niveau.

Het onderzoek betreft een gevalstudie waarbij lobbygroepen die betrokken zijn geweest bij het Duinpolderwegtracé centraal staan. Het is relevant om meerdere groepen in dezelfde casus te onderzoeken omdat deze allemaal met hetzelfde beleidsterrein en onderwerp te maken hebben. Daarnaast hebben deze groepen gelijktijdig in hetzelfde politieke landschap geprobeerd actoren te beïnvloeden. Door de casus te onderzoeken als een gevalstudie kunnen de lobbystrategieën van deze groepen goed vergeleken worden.

De aanleg van een weg is zoals eerder benoemd een onderwerp dat zich bij uitstek op provinciaal niveau afspeelt. Een recent voorbeeld hiervan is het Duinpolderwegproject. Bij het Duinpolderwegtracé zijn twee verschillende provincies betrokken, de provincies Zuid-Holland en Noord-Holland. Er zijn zowel op provinciaal als op lokaal niveau veel verschillende belangen die een rol spelen en waarvoor gelobbyd kan worden. Daarnaast maken de actualiteiten rondom dit project dat de diverse betrokken belangenroepen nog steeds bestaan en in enkele gevallen nog steeds actief zijn (Smakman, 2022).

Tussen alle betrokken belangengroepen kan een onderscheid gemaakt worden zoals Dür en Mateo (2013) dit hebben besproken. Omdat in dit onderzoek gekeken wordt naar de belangengroepen die opgericht zijn door burgers, worden de *business* en *professional* belangenorganisaties in dit onderzoek buiten beschouwing gelaten. Aan de hand van diverse

nieuwsberichten heb ik een selectie gemaakt van respondenten die aan deze definitie voldoen, deze zijn weergegeven in Tabel 1.

Tabel 1

Geselecteerde respondenten

	Naam belangenorganisatie
1	Stichting Spoorvariant Nee, Bereikbaarheid Bollenstreek Ja! (SSN)
2	Vereniging Behoud de Polders
3	Dorpsraad Beinsdorp
4	Dorpsraad Lisserbroek
5	CultuurHistorisch Genootschap Duin- en Bollenstreek (CHG)
6	Platform NOG
7	Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging Geestgrond (ANLV)

De bovenstaande belangenorganisaties zijn geselecteerd op basis van de samenstelling van hun organisatie. De afhankelijke variabele in dit onderzoek is de invloed op de besluitvorming op het provinciale niveau. De onafhankelijke variabelen zijn de formele procedures en de twee verschillende lobbystrategieën, de inside en outside strategie. Dit zijn de manieren waarop invloed uitgeoefend kan worden. Hoe dit wordt toegepast hangt af van de kenmerken van de organisatie, zoals de doelstelling en de middelen van de organisatie. Deze twee kenmerken worden ook als onafhankelijke variabelen meegenomen. De doelstelling van een organisatie kan namelijk een verklarende factor zijn voor de gekozen strategie van een belangenorganisatie. Als de doelstelling van een organisatie ‘het vergroten van de bewustwording’ is, dan zal een strategie gekozen worden die hierbij aansluit. Hetzelfde geldt voor de middelen van een belangenorganisatie. Middelen, zoals tijd, geld en kennis bepalen in hoeverre een organisatie in staat is om invloed uit te kunnen oefenen (Dür, 2008). Omdat er in dit onderzoek gekeken wordt naar één casus is de factor ‘kenmerken van het probleem’ buiten beschouwing gelaten (Dür, 2008).

3.2 Dataverzameling

In het theoretisch kader is onderscheid gemaakt tussen twee onderdelen van een outside lobbystrategie. De focus kan liggen op aanwezigheid in de media of op het mobiliseren van burgers en andere belangenorganisaties (Binderkrantz & Pedersen, 2017). Om te kijken hoe de belangenorganisaties binnen deze casus geprobeerd hebben invloed uit te oefenen zijn er

interviews gehouden met deze organisaties. De interviews zijn op semigestructureerde wijze gehouden met behulp van de interviewvragen welke terug te vinden zijn in Bijlage 2. Het semigestructureerde karakter van het interview biedt de mogelijkheid om tijdens het interview af te wijken van de vooraf opgestelde vragen. Daarnaast is het mogelijk om door te vragen of langer stil te staan bij een relevant onderdeel. Ook kan aanvullende informatie verkregen worden over zaken die niet in de interviewvragen verwerkt zijn.

Door de belangenorganisaties te interviewen kan gekeken worden of en hoe zij gebruik hebben gemaakt van tactieken die aansluiten bij een inside of outside lobbystrategie. De belangenorganisaties uit Tabel 1 zijn benaderd voor de afname van een interview. Zes van de zeven geselecteerde organisaties waren bereid om mee te werken aan het onderzoek. Eén organisatie heeft niet gereageerd op de uitnodiging, waardoor het totale aantal respondenten uitkomt op zes (Bijlage 3). Van deze respondenten heeft één van de belangenorganisaties gesproken namens nog twee andere organisaties waarmee nauw is samengewerkt met betrekking tot dit onderwerp. Hiervoor heeft de respondent toestemming gekregen bij deze twee belangenorganisaties. Eén van de respondenten die verbonden was aan een bovengenoemde organisatie zag zichzelf meer als betrokken particulier met betrekking tot dit onderwerp. Wel is deze respondent aangesloten bij een actiegroep die zich bezig hield met de Duinpolderweg. Er is voor gekozen om de verkregen data net als de andere interviews te verwerken. Daarnaast heeft één van de belangengroepen ervoor gekozen om de betrokken expert het woord te laten voeren. De informatie die hierdoor ontbrak is aangevuld met de openbare informatie op de website van de belangenorganisatie. Hierdoor is in totaal data verkregen van acht belangenorganisaties. In totaal zijn dertien burgerbelangengroepen actief geweest rond het Duinpolderwegtraject. Twee van de acht groepen hebben minder dan tien actieve leden. Deze beschouw ik als kleine burgerorganisaties. Vijf groepen hebben meer dan tien betrokken leden of een grote actieve achterban. Deze beschouw ik als grotere burgerorganisaties. Dit maakt dat de steekproef uit ruim de helft van de populatie bestaat en dus voldoende representatief is voor deze casus.

3.3 Operationalisering

Op basis van de literatuur over lobbystrategieën en de conceptualisaties hiervan is het schema in Bijlage 1 samengesteld. Een korte versie van de belangrijkste operationaliseringen is terug te vinden in Tabel 2. Hierin is het onderscheid gemaakt tussen de verschillende aspecten van inside en outside lobby aan de hand van het artikel van Binderkrantz en Pedersen (2017). De

outside lobby is hierbij onderverdeeld in een mobilisatie en media strategie. De lobby strategie is onderverdeeld in een parlementaire en administratieve strategie (Binderkrantz & Pedersen, 2017). De politieke instituties worden gemeten aan de hand van de formele procedures die van toepassing zijn op een besluitvormingstraject (Dür, 2008). Deze operationalisering hebben de basis gevormd voor de interviewvragen, deze zijn terug te vinden in Bijlage 2. De middelen van belangenorganisaties zijn meetbaar gemaakt door te kijken naar de financiële middelen (1), de kennis en informatie waarover belangenorganisaties beschikken (2) en de tijd die leden van de organisatie beschikbaar stellen (3), zie Bijlage 1 (Dür, 2008).

Tabel 2

Operationalisering van concepten

Concept		Operationalisering
Mobilisatie strategie	(outside)	Anderen bewust maken van het onderwerp
Media strategie	(outside)	Benaderen media, opzoeken publiciteit
Parlementaire strategie	(inside)	Benaderen politici en woordvoerders van politieke partijen
Administratieve strategie	(inside)	Benaderen ambtenaren en wethouders
Formele procedures (politieke instituties)		Gebruik maken van procedures die de provincie beschikbaar stelt
Middelen		Geld (1), kennis/informatie (2) en tijd (3)

3.4 Data analyse

Om de verkregen data goed te kunnen verwerken is aan de respondenten toestemming gevraagd voor het opnemen van de interviews. Aan de hand van deze opnames zijn de interviews getranscribeerd. Op basis van de transcripten is een kwalitatieve data-analyse uitgevoerd met behulp van coderingen in de tekst. Deze coderingen zijn gedaan aan de hand van de Coding Manual van Saldaña (2009). Hierbij zijn eerst met behulp van de literatuur en het operationaliseringsschema diverse hoofd- en subcodes samengesteld. Door codes toe te kennen aan stukken tekst zijn de resultaten van de interviews gestructureerd geanalyseerd. Tijdens het coderen en analyseren zijn naar aanleiding van de data nieuwe codes toegevoegd. Het schema dat is gebruikt om te coderen is terug te vinden in Bijlage 4.

3.5 Validiteit en betrouwbaarheid

Interne validiteit kijkt naar de meetinstrumenten van de onderzoeker en in hoeverre deze passen bij wat het doel van het onderzoek is. Het ontwerp van het onderzoek speelt hierbij een belangrijke rol (Neuman, 2013). Om de variabelen meetbaar te maken is voor een groot deel gebruik gemaakt van bestaande literatuur waarin gekeken wordt naar lobbystrategieën. Aan de hand van deze operationalisering zijn de interviewvragen opgesteld. De interviews zijn gehouden met meer dan de helft van de populatie, wat bijdraagt aan de interne validiteit van het onderzoek. Betrouwbaarheid kijkt naar in hoeverre het onderzoek door andere wetenschappers gerepliceerd kan worden en of dit dezelfde resultaten oplevert (Neuman, 2013). De betrouwbaarheid van een kwalitatief onderzoek is vaak beperkt omdat de resultaten in zekere mate afhangen van de onderzoeker. De interviewvragen en overige methodologische keuzes van dit onderzoek zijn openbaar wat bijdraagt aan het vergroten van de betrouwbaarheid. Externe validiteit kijkt naar de representativiteit van de metingen en in hoeverre een onderzoek generaliseerd kan worden. Omdat een gevalstudie plaatsvindt in een specifieke setting is de externe validiteit bij dit soort onderzoek vaak laag (Neuman, 2013). Aan de hand van de Duinpolderweg casus kan gekeken worden naar hoe burgerbelangengroepen lobbyen over een infrastructureel onderwerp op provinciaal niveau. Omdat het specifiek gericht is op één beleidsterrein kan herhaling van het onderzoek op een ander beleidsterrein mogelijk leiden tot een ander resultaat. Daarnaast is gekeken naar een klein aantal burgerbelangenorganisaties ten opzichte van de totale populatie van Nederlandse burgerbelangenorganisaties. Dit maakt dat de externe validiteit van het onderzoek beperkt is. Omdat een aantal belangenorganisaties met verschillende achtergronden onderzocht is ontstaat er voor deze casus wel een representatief beeld.

4. Analyse

In deze analyse zal op systematische wijze gekeken worden naar de verkregen data en welke implicaties deze hebben voor de opgestelde hypothesen. Als eerste zal een chronologisch overzicht gegeven worden van de belangrijkste gebeurtenissen binnen deze casus. Vervolgens zal gekeken worden naar de lobbystrategieën die de belangenorganisaties gehanteerd hebben. Ook wordt ingegaan op het gebruik van de formele procedures door deze organisaties. Hierna komen de kenmerken van de organisaties hier kort aan bod. Aan de hand van deze bevindingen wordt gereflecteerd op de invloed die de middelen en kenmerken van de organisaties hebben op de gevolgde strategie van belangenorganisaties. Tot slot zullen overige noemenswaardige observaties besproken worden.

4.1 Chronologie casus Duinpolderweg

De Duinpolderweg is een project dat door de provincies Noord-Holland en Zuid-Holland in 2010 in het leven werd geroepen om de mobiliteit in de regio te verbeteren (Milieudefensie Haarlem, 2020). Dit volgde op het rapport 'Bereikbaarheidsstudie Grensstreek' dat in 2008 werd gepubliceerd (Brink & Herwijer, 2017). In 2012 werden tijdens informatie avonden de plannen voor het tracé kenbaar gemaakt aan belanghebbenden, waarna deze belanghebbenden bij diverse werksessies zelf ook varianten van het tracé mochten aandragen (Brink & Herwijer, 2017). De mogelijke varianten van het tracé zorgden voor onrust in de omgeving en diverse actiegroepen werden opgericht (Platform NOG, z.d.). Na de verkiezingen van de Provinciale Staten in 2015 werd in beide provincies gevraagd om een geactualiseerde probleemanalyse, de voorgaande analyses dateerden uit 2008 en 2013 (Brink & Herwijer, 2017). Daarnaast werd een bestuurlijke verkenning gedaan. Deze bestuurlijke verkenning uit 2016 maakt inzichtelijk dat diverse partijen betrokken zijn geweest bij de plannen voor het tracé (Lokker, 2016). Er kan onderscheid gemaakt worden tussen de overheid, het bedrijfsleven en bewonersorganisaties (Lokker, 2016). Naar aanleiding van de bestuurlijke verkenning werd een adviesgroep ingesteld met deze partijen. Deze adviesgroep mocht adviseren over welke varianten in de milieueffectrapportage (MER) bekeken moesten worden (Brink & Herwijer, 2017). Om de mobiliteit in de Bollenstreek te verbeteren achtte de provincie Zuid-Holland de weg noodzakelijk (Gedeputeerde Staten Zuid-Holland, 2020). In Noord-Holland kon de weg bijdragen aan de ontsluiting van de gemeente Haarlemmermeer (Redactie BON, 2014). Naast de samenwerking tussen bovengenoemde provincies zijn er ook andere instanties betrokken geweest bij de plannen, zoals gemeenten en regionale samenwerkingsverbanden. Na de verkiezingen van de Provinciale Staten in 2019 besloot de

provincie Noord-Holland niet verder te willen gaan met het project (Smakman, 2020b). Volgens de diverse organisaties speelt de bereikbaarheidsdiscussie in de regio nog steeds en kan het Duinpolderwegdossier mogelijk weer actueel worden.

4.2 Strategie van belangenorganisaties

De lobbystrategie van belangenorganisaties kan op twee manieren ingevuld worden. Een inside lobby is gericht op het direct beïnvloeden van politici of ambtenaren. Bij outside lobby probeert men dit te bereiken door de publiciteit te zoeken (Binderkrantz & Pedersen, 2017; Dür & Mateo, 2013). Een aantal organisaties heeft gebruik gemaakt van een aanpak waarbij zowel inside als outside tactieken zijn gebruikt, wat Dür en Mateo (2013) een trade-off noemen. De middelen die belangengroepen besteden aan outside lobby kunnen zij niet meer besteden aan een inside lobby. Een van de kleine organisaties heeft bijvoorbeeld borden met teksten geplaatst: “die borden zet je neer voor de publieke opinie”. Deze organisatie heeft echter voornamelijk de focus gelegd op het benaderen van politici: “Wij zijn niet uit op publiciteit. Dat zeggen wij vaak heel nadrukkelijk want daardoor praten ze veel vrijer en vertellen ze meer. En daardoor kunnen wij makkelijker inspelen op hun plannen”. Er is gekozen voor deze strategie toen de belangenorganisatie de indruk kreeg dat bestuurders en ambtenaren er niet van houden als belangenorganisaties erg in de publiciteit treden. Een andere kleine organisatie heeft ook de focus gelegd op inside lobby en heeft daarbij samengewerkt met een andere kleine organisatie. Deze respondent zegt hierover het volgende:

“En ook met de, de trekkers eigenlijk van Noord- en Zuid-Holland, dat was [gedeputeerde NH] en [gedeputeerde ZH], hebben we ook een aantal gesprekken mee gevoerd. Althans, dat doen we, dat hebben [andere belangenorganisatie] en ik gedaan. Dus eigenlijk denk ik dat we best wel heel veel en heel goed hebben gelobbyd”

Naast deze inside lobby heeft deze organisatie ook samengewerkt met een andere organisatie op het gebied van publiciteit: “[een andere belangengroep] heeft zelfs de televisie, SBS 6, laten komen toen met, toen duidelijk werd dat de weg niet zou komen op de plek die wij hadden bedacht. Dus we hebben wel geprobeerd spandoeken te regelen”.

Toch is ook deze organisatie zich bewust van het mogelijke negatieve effect dat hierbij op kan treden: “Dus het is natuurlijk aan de ene kant een heel mooi medium, maar ook heel veel mensen gaan snel schoppen en dat werkt niet, ten minste, dat vind ik”.

Een grotere organisatie, die samengewerkt heeft met twee andere organisaties, heeft naast een inside strategie ook gekozen voor een grootschalige outside lobby. De organisatie heeft op diverse manieren contact opgenomen met politieke partijen die lid zijn van de Provinciale Staten: “Wij hebben heel veel mensen natuurlijk gebeld en we hebben heel veel contacten gehad met 50plus, we hebben contact gehad met Partij voor de Dieren. Ja we hebben met alle partijen eigenlijk wel gesproken”. Om de achterban te mobiliseren hebben deze organisaties een actie gehouden waarbij kaarten naar een gedeputeerde gestuurd werden op het provinciehuis. Daarnaast hebben zij ook zichtbaar actie gevoerd: “[bij] informatieavonden over de Duinpolderweg hebben we met spandoeken voor de deur gestaan en hebben we geluidsacties gedaan”. Ook hebben deze organisaties artikelen geschreven die in de krant zijn gepubliceerd. Deze organisaties hebben dus gebruik gemaakt van een inside en een outside strategie.

Een andere grotere organisatie heeft zich vooral gericht op de formele procedures. Daarnaast heeft deze organisatie vooral tijd besteed aan het schrijven van persberichten en het benaderen van de media om de organisatie en het thema in de publiciteit te houden: “vooral toch publiciteit, en ons standpunt. En eerlijk gezegd is het gewoon de naam [belangenorganisatie], gewoon zorgen dat je toch in de picture blijft en dat je naam vermeld wordt”. Toch ziet deze organisatie dezelfde nadelen van publiciteit als de eerder genoemde kleinere groepen: “maar of dat nou weer helpt dat is dan ook maar weer de vraag. Het is goed voor je eigen gevoel en mensen moeten dat natuurlijk ook zien”. Deze organisatie heeft geen gebruik gemaakt van inside lobby:

“je kunt daar als politicus of als partij weinig invloed uitoefenen als je eenmaal op het niveau van de provincie bent ... Maar als [het] college al een bepaalde beslissing heeft genomen, zeker als [belangenorganisatie], dan kun je daar geen invloed op uitoefenen”

Naast het lobbyen om invloed uit te oefenen, kunnen de belangenorganisaties ook gebruik maken van de formele procedures van de provincies. De formele beïnvloedingsmogelijkheden die in beide provincies van toepassing zijn kunnen onderverdeeld worden in drie procedures. Ten eerste is er de mogelijkheid tot het indienen van een zienswijze. Ten tweede kunnen belangengroepen of particulieren inspreken bij vergaderingen. Tot slot kunnen belangenorganisaties door de provincie worden uitgenodigd om deel te nemen aan een werkgroep (Provincie Noord-Holland, z.d.). Aan de belangenorganisaties is gevraagd van welke mogelijkheden zij gebruik hebben gemaakt. Veel van de belangengroepen hebben aangegeven de voorkeur te geven aan het volledig doorlopen van de formele procedures. Eén

van de respondenten zegt het volgende: “ik heb wel zo iets van ja, je moet het gewoon via de formele weg doen”. Een andere respondent is van mening dat het volgen van de procedures weinig zin heeft: “de formele kant moet je sowieso doen maar meestal ben je dan al te laat omdat die hele inspraak [procedure] al rapporten zijn geschreven en dan wordt het heel moeilijk manoeuvreren”. Een andere respondent is ook minder overtuigd van de invloed van de formele procedures bij dit project: “zeker bij de Duinpolderweg heb ik de ervaring dat je beter via de media kan werken”. Alle geïnterviewde belangengroepen hebben een zienswijze ingediend en als aanvulling hier op ingesproken bij een vergadering van de Provinciale Staten of een commissie bij de provincie.

Toch heeft niet elke organisatie het idee dat zij via de formele procedures daadwerkelijk invloed uit kunnen oefenen op de besluitvorming. Een van de respondenten heeft een belangengroep geadviseerd niet mee te doen in de werkgroep:

“Ik heb als, eigenlijk een beetje als vragenbaak en adviseur, en ik heb geadviseerd om niet deel te nemen in die discussiegroep. Maar ze hebben het toch gedaan ... En dan kun je zien dat het een grote poppenkast geweest is, die inspraak. Dat is helemaal van inspraak, helemaal geen participatie, helemaal niks”.

De opvatting van deze respondent staat niet op zichzelf. Een andere respondent refereerde naar het traject als een ‘politiek spel’: “Het is heel moeilijk, een heel moeilijk spel. Hoe krijg je je vingers ertussen”. Een andere respondent heeft niet het idee dat er iets met de verhalen van belangenorganisaties werd gedaan: “Nee, de argumenten die daar gegeven werden, werden uiteindelijk totaal genegeerd ... Dat vond ik zo teleurstellend. Dan denk ik ‘jee’, dan heb je ook niet het gevoel dat er echt naar je geluisterd wordt, totaal niet”. Twee andere respondenten zijn positiever over deze inspraak. Eén van hen wijst op het resultaat tot nu toe, dat de weg nog steeds niet is aangelegd. De ander geeft aan zich in de provincie Noord-Holland beter gehoord te voelen dan in de provincie Zuid-Holland.

4.3 Kenmerken van belangenorganisaties

Om de kenmerken van de burgerorganisaties te achterhalen is in de interviews gevraagd naar hoe lang de organisaties actief zijn en wat hun doelstelling is. Van de bestudeerde belangengroepen zijn drie van hen ontstaan als reactie op de verschillende varianten van het Duinpolderwegtracé. Dit is ook terug te zien in de doelstellingen van de belangenorganisaties. Een van de belangenorganisaties is als actiegroep ontstaan en heeft zich vervolgens

georganiseerd in een stichting. De doelstelling van de actiegroep was in eerste instantie dat één van de varianten van de Duinpolderweg niet door moest gaan. Daarna is de doelstelling gewijzigd naar: “het openhouden van de polder en het agrarische karakter behouden”. De doelstellingen van de andere belangenorganisaties zijn meer toegespitst op de aard van de organisatie en is dus niet zozeer gerelateerd aan de Duinpolderweg. Deze doelstellingen van de verschillende organisaties zijn uiteenlopend. Andere doelstellingen zijn: ‘het behouden van polders en de biodiversiteit’ en ‘het organiseren van activiteiten voor dorpsgenoten’ en ‘het beschermen van de cultuurhistorische waarde van de Bollenstreek’. De organisatievormen van de belangengroepen variëren van stichting of vereniging tot actiegroep. Van één van de geïnterviewde actiegroepen was de doelstelling onduidelijk.

Naast de diverse organisatievormen is ook de samenstelling van de groepen divers. De mensen die betrokken zijn geweest hebben verschillende achtergronden, een van de respondenten beschrijft de samenstelling van de groep als volgt: “We hebben financieel onderlegde mensen, een financieel directeur en iemand die een administratiekantoor heeft. We hebben een makelaar ertussen zitten, we hebben een architect erbij en we hebben kwekers erbij”. Dit sluit aan bij het algemene beeld dat het ledenbestand van burgergroepen divers is (Dür & Mateo, 2013).

Ook de grootte van de belangengroepen varieert. Twee van de acht groepen hebben minder dan tien actieve leden. Deze beschouw ik als kleine burgerorganisaties. Vijf groepen hebben meer dan tien betrokken leden of een grote actieve achterban. Deze beschouw ik als grotere burgerorganisaties. Eén van de respondenten sprak niet namens een belangenorganisatie, maar zag zichzelf meer als een betrokken burger.

4.4 Invloed van middelen op de strategie

In dit onderzoek is gekeken naar de middelen waarover belangengroepen beschikken. Hierbij is een onderscheid gemaakt tussen financiële middelen, de kennis en informatie die organisaties hebben en de tijd die vrijwilligers kunnen besteden aan de belangengroep. De financiële middelen van de belangengroepen zijn uiteenlopend. De kleinere groepen beschikken niet over geld: “Wij beschikken niet over geld. Als er geld nodig is voor iets dan, of we betalen het zelf of we zoeken een sponsor”. Een andere respondent noemt het “een voortdurend gevecht” voor de belangenorganisatie om rond te komen en geeft aan voor het organiseren van activiteiten afhankelijk te zijn van donaties en subsidies van de gemeente. Met betrekking tot de Duinpolderweg heeft één van de belangenorganisaties, in

samenwerking met andere groepen, 10.000 euro opgehaald via fondsenwerving om een rapport op te laten stellen. De respondent zegt daarover: “En wonderwel waren de [...] organisaties in staat om binnen drie maanden drie en een half duizend euro op te halen”. Wanneer de organisatie geld nodig had kon op de achterban of andere donateurs gerekend worden. De organisaties die georganiseerd zijn als vereniging beschikken over meer financiële middelen dan de andere groepen die als stichting of zonder rechtsvorm georganiseerd zijn. De verenigingen hebben leden die jaarlijks een financiële bijdrage leveren.

De kennis en informatie waarover belangengroepen beschikken hangt samen met de tijd die leden van de organisatie er aan kunnen besteden. Eén van de respondenten had in eerste instantie geen kennis over het onderwerp: “Ik had helemaal geen kennis van verkeer dus ik ging er echt helemaal blind in en ik zat er ook de eerste keer dat ik denk van ‘waar gaat het allemaal over’”. Vervolgens heeft deze respondent de tijd genomen om zichzelf te informeren: “dus daar ben ik me maar gaan inlezen”. Door het investeren van deze tijd heeft de respondent vervolgens wel meer kennis verkregen: “En ik heb echt geprobeerd veel te lezen, want kennis maakt macht”. Omdat de samenstelling van de groepen sterk verschilt, is er ook een verschil in tijd die de leden kunnen besteden. Een van de organisaties bestaat vooral uit gepensioneerden terwijl de andere organisaties bestaan uit zowel gepensioneerde als werkzame leden. De tijdsinvestering van leden hangt voor een deel af van hun persoonlijke motivatie. Vanwege principiële uitgangspunten en persoonlijke belangen zijn respondenten bereid tijd te investeren in de organisatie: “En wat we er voor de rest in steken is vooral heel veel tijd. En als je tijd hebt, ja, dan kun je met al die mensen gaan praten”.

Voordat gesproken wordt met Statenleden is het van belang dat belangengroepen beschikken over informatie. Dit gaat dan over zowel inhoudelijke kennis met betrekking tot de Duinpolderweg als over informatie over het proces. De proceskennis is relevant voor het benutten van de formele procedures. De diverse groepen hebben allemaal andere deskundigheid in huis. Eén van de organisaties zegt hier over: “En de ruimtelijke ordening kennis, we hebben nu weer iemand in het bestuur zitten die was griffier van de gemeente en dus die kent ook de regeltjes vanuit de ruimtelijke ordening en langzamerhand weet ik dat zelf ook wel een beetje”. Een van de respondenten is werkzaam geweest als projectmanager bij infrastructurele projecten en heeft een belangenorganisatie voorzien van informatie en advies. Dit laat goed zien dat ook het voormalig of huidig beroep een rol speelt bij de kennis waarover deze organisaties beschikken.

De eerste hypothese is dat door de beperktheid van hun middelen burgerbelangengroepen eerder gebruik zullen maken van een outside dan van een inside lobbystrategie. Sommige groepen hebben de voorkeur voor het toepassen van een outside lobbystrategie. De groepen die dit doen zijn de grotere organisaties die op deze wijze de zichtbaarheid van hun organisatie hopen te vergroten. De kleinere belangenorganisaties kiezen eerder voor een inside strategie waarbij zij politici en ambtenaren direct benaderen. Zij hechten minder waarde aan hun naamsbekendheid en zijn meer inhoudelijk actief. De organisaties achten zich redelijk goed geïnformeerd en indien de informatie niet aanwezig is zijn zij bereid tijd te investeren om hun kennis op niveau te krijgen. Daarnaast vereisen sommige manieren van outside lobby middelen die de kleinere belangengroepen niet hebben. Wanneer er naar de financiële middelen gekeken wordt kan geconcludeerd worden dat burgerbelangenorganisaties inderdaad over weinig geld beschikken. De grotere groepen kunnen beschikken over meer geld wanneer zij dat echt nodig hebben, dit zou verklaard kunnen worden door de grootte van de achterban. Het benaderen van de media is daarentegen gratis maar kan een ongewenst effect hebben en er juist voor zorgen dat politici niet langer bereid zijn met belangenorganisaties te praten.

De tweede hypothese is dat burgergroepen vanwege de middelen waarover zij beschikken in ieder geval gebruik maken van de mogelijke formele procedures. Het gebruiken van deze procedures is gratis en vrij toegankelijk voor de belangenorganisaties. Uit de interviews blijkt dat de organisaties van bijna alle mogelijke formele procedures gebruik maken. Niet alle belangengroepen hebben deelgenomen aan werkgroepen of discussiegroepen vanuit de provincies, maar zij hebben wel zienswijzen ingediend en ingesproken bij Statencommissies. Aan deze formele procedures hebben de belangenorganisaties een groot deel van hun beschikbare tijd besteed: “Onze zienswijzen hebben wij samen met elkaar [geschreven], dat heeft het meeste tijd gevegd”. De tijd die zij aan de formele procedures besteed hebben hangt ook voor een groot deel samen met de inside lobby van diverse groepen: “Dus je spreekt met mensen, nou dan schrijf je je zienswijze. En vervolgens ga je die zienswijze nog verder uitdragen”. Het werk dat zij verrichtten voor deze formele procedures diende als basis voor de rest van de inside lobbyactiviteiten.

4.5 Overige bevindingen

Naast de besproken bevindingen zijn ook nog andere observaties noemenswaardig. Ten eerste zijn de betrokken belangengroepen op de hoogte van de activiteiten van andere

belangengroepen. Zij weten elkaar ook onderling te vinden, in een aantal gevallen leidt dit tot samenwerking van deze organisaties. Zo hebben de betrokken natuurorganisaties samengewerkt bij het schrijven van een zienswijze. Dit is ook terug te zien bij verschillende dorpsraden. Deze organisaties hebben tijd bespaard door informatie te delen met elkaar of door samen actie te voeren. Omdat de doelen van deze organisaties hetzelfde zijn biedt hen dit mogelijkheden tot efficiënter werken. Voor deze acties zijn de groepen in staat om mensen te vinden die zich willen inzetten voor de organisatie: “Wij hadden nogal een actieve achterban dus we waren altijd wel in staat om mensen op te trommelen”. Dit kan mogelijk te maken hebben met het persoonlijke of principiële belang van deze vrijwilligers. Het persoonlijke of principiële belang is een mogelijke verklaring voor de tijd die betrokken leden van de belangenorganisaties vrij willen en kunnen maken. De bevinding dat deze groepen beschikken over vrijwilligers sluit aan bij de literatuur over de middelen van burgergroepen (Dür & Mateo, 2013).

Naast het lobbyen op provinciaal niveau hebben belangengroepen ook gelobbyd op het lokale, gemeentelijke, niveau. Veel groepen ervaren een minder grote afstand tot de lokale politici: “Op dat niveau gaat het veel makkelijker. Omdat het toch heel vaak mensen zijn die politiek bedrijven, wellicht ook vaak naast hun werk”. Dit is niet alleen van toepassing op de bereikbaarheid van deze politici, maar ook vanwege de kennis die zij hebben. Een van de respondenten zei hierover het volgende: “wethouders die zijn veel langer bezig met een dossier, dus die kunnen we eigenlijk in theorie dagelijks bellen om een nieuwe afspraak te maken om ze bij te praten”. De dossierkennis van Statenleden is in de ogen van de belangengroepen beperkt. Dit wijten zij aan de tijdelijke aanstelling van de Statenleden en aan het feit dat zij hun aandacht moeten verdelen over diverse dossiers: “als je dan op een dossier van verkeer inspreekt dan hebben ze het ook over verkeer in het Groene Hart, in Rotterdam”. Naast de beperkt aanwezige kennis bij provincies zijn belangenorganisaties ook kritisch op de houding van specifieke personen binnen de provincies. Eén van de gedeputeerden zou ondanks de bezwaren het project door willen laten gaan, een respondent zegt daarover het volgende: “Grote angst voor gezichtsverlies ... Ze durven niet toe te geven dat ze fouten maken. Een andere respondent merkt op: “Maar die mensen willen heel graag hun gelijk halen. Ook al denk je op een gegeven moment van ‘ja, gaan we wel de goeie kant op?’. Ze zullen dat gewoon niet zo snel toegeven”. De bekendheid van deze casus kan hierbij een rol hebben gespeeld. Wanneer een probleem meer bekendheid geniet zullen politici minder snel hun mening herzien (Dür, 2008, p. 1217).

5. Conclusie en discussie

In dit onderzoek is gekeken naar de invloed die burgerorganisaties kunnen uitoefenen op provinciaal niveau. Aan de hand van zes semigestructureerde interviews is informatie verkregen over acht burgerbelangenorganisaties. Deze organisaties hebben zich op verschillende manieren bezig gehouden met het Duinpolderwegproject. De onderzoeksvraag die tijdens dit onderzoek centraal staat is: *Hoe beïnvloeden burgerorganisaties via formele procedures en lobby de besluitvorming op provinciaal niveau?* Om deze vraag te beantwoorden is gebruik gemaakt van literatuur die zich richt op algemene belangenvertegenwoordiging en mogelijke verklaringen voor de invloed van belangenorganisaties (Binderkrantz & Pedersen, 2017; Dür, 2008).

Op basis van deze literatuur zijn de reeds besproken hypothesen opgesteld. Deze hypothesen kunnen tot op zekere hoogte worden bevestigd. De eerste hypothese luidt dat door de beperktheid van hun middelen burgerbelangengroepen eerder gebruik zullen maken van een outside dan van een inside lobbystrategie (H1). Deze hypothese is voor een deel juist. De meeste groepen hebben inderdaad weinig financiële middelen, maar zij beschikken wel over tijd. Ook de mate waarin organisaties beschikken over kennis verschilt. Een deel van de groepen werkt samen en heeft zo toegang tot elkaars informatie. De kleinere organisaties besteden een groot deel van hun tijd aan het verkrijgen van informatie. Deze informatie gebruiken zij vervolgens voor het toepassen van een inside strategie. De grotere organisaties zijn vooral qua omvang (ledenaantal) groter, maar beschikken niet per definitie over meer financiële middelen. Wanneer zij deze nodig hebben zijn deze organisaties vanwege de grootte van hun achterban wel in staat deze middelen te genereren. Deze grotere organisaties zijn wel actiever in de media en voeren vaker acties dan de kleinere organisaties. Dit sluit aan bij de verwachting dat burgergroepen eerder gebruik maken van een outside strategie. Kleinere organisaties maken ook gebruik van een outside strategie, maar zij gebruiken hun middelen vooral voor het benaderen van politici en ambtenaren en hanteren dus grotendeels een inside strategie.

De tweede hypothese is dat burgergroepen vanwege de middelen waarover zij beschikken in ieder geval gebruik zullen maken van de mogelijke formele procedures (H2). Deze hypothese kan worden bevestigd. Alle burgergroepen hebben een zienswijze ingestuurd en hebben ingesproken tijdens vergaderingen van Statencommissies. Niet alle organisaties hebben deelgenomen aan werkgroepen. Sommige organisaties waren niet uitgenodigd, andere zijn uit onvrede over de gang van zaken uit de werkgroep gestapt. Burgergroepen beschikken

voornamelijk over tijd en kennis die zij inzetten om gebruik te maken van formele procedures, voor deze procedures hebben zij geen financiële middelen nodig. Omdat zij in veel gevallen niet beschikken over deze financiële middelen is het daarom voor de hand liggend dat zij gebruik maken van procedures die vanuit de provincie beschikbaar zijn.

Hoe beïnvloeden burgerorganisaties via formele procedures en lobby de besluitvorming op provinciaal niveau? Om invloed uit te kunnen oefenen maken burgerorganisaties dus gebruik van zowel formele procedures als van lobby. Veel organisaties hebben zowel op gemeentelijk als op provinciaal niveau gelobbyd. Op gemeentelijk niveau voelde een aantal organisaties zich beter gehoord dan op het provinciale niveau. Via de formele procedures hebben burgerorganisaties met behulp van zienswijzen en inspraak in commissievergaderingen hun visie op de Duinpolderweg kenbaar gemaakt bij de twee betrokken provincies. Naast deze formele procedures hebben de organisaties ook contact opgenomen met politici en actie gevoerd. De twee kleine organisaties hebben zich voornamelijk gericht op inside lobby. Dit heeft hen veel tijd gekost, maar de organisaties hadden wel het idee dat de provincies hun inbreng serieus nam. De focus van kleinere belangengroepen op de inside lobby is onverwacht. Gezien de zeer beperkte middelen waarover deze organisaties beschikken was op basis van literatuur de verwachting dat zij sneller resultaat konden behalen met outside lobby. De grotere organisaties bevestigen echter wel het beeld dat in de literatuur wordt geschetst dat burgergroepen eerder gebruik maken van een outside lobby (Dür & Mateo, 2013). Bij deze outside lobby hebben de grotere organisaties ervoor gezorgd dat niet alleen de casus, maar ook hun eigen organisatie zichtbaar was in de media. Daarnaast hebben zij acties gevoerd om via een outside lobby invloed uit te oefenen op het provinciale beleid.

5.1 Beperkingen

Dit onderzoek schetst een beeld van een aantal burgerbelangengroepen die op provinciaal niveau actief zijn geweest en de wijze waarop zij hun lobby hebben vormgegeven. Voor dit onderzoek zijn zes interviews gehouden met betrokken personen en belangenorganisaties. Dit is een kleine steekproef, hoewel dit voor de Duinpolderweg casus wel een representatief beeld schetst aangezien informatie is verkregen over acht van de dertien burgerorganisaties die hier een rol speelden. Voor casuïstiek op infrastructureel gebied zou dit een representatief beeld kunnen schetsen. Het is echter onduidelijk of deze resultaten van toepassing zijn op andere beleidsterreinen, de externe validiteit van dit onderzoek is dus beperkt. Daarnaast is in dit onderzoek alleen gekeken naar het perspectief van de belangenorganisaties en niet naar het

perspectief van de betrokken provincies. Het resultaat dat belangenorganisaties hebben behaald met hun lobby is daarom aan de hand van de verkregen data beperkt te toetsen.

5.2 Aanbevelingen

De invloed die belangenorganisaties hebben op een besluitvormingsproces kan afhangen van vier factoren: de middelen van belangenorganisaties, de strategieën van belangenorganisaties, politieke instituties, en de kenmerken van het probleem (Dür, 2008). Dit onderzoek is ingericht aan de hand van drie factoren. Omdat gekeken is naar één specifieke casus is de factor ‘kenmerken van het probleem’ in dit onderzoek buiten beschouwing gelaten. Bij onderzoek naar andere beleidsterreinen kan deze factor mogelijk een verklarende component zijn. Dit kan de externe validiteit van vervolgonderzoek vergroten.

In dit onderzoek is voornamelijk gekeken naar de manier waarop burgerorganisaties invloed proberen uit te oefenen. Het resultaat dat deze organisaties behaald hebben met de lobby is hierbij slechts beperkt aan bod gekomen. Over de effectiviteit van de inspanningen van burgerorganisaties kan daarom op basis van dit onderzoek geen conclusie getrokken worden. Voor vervolgonderzoek is het interessant om te kijken naar de daadwerkelijke invloed die deze organisaties hebben gehad. Naast de effectiviteit van de inspanningen van belangenorganisaties kan ook gekeken worden naar de drijfveren en de motivatie van individuele leden.

Literatuur

- Beyers, J., Eising, R., & Maloney, W. (2008). Researching Interest Group Politics in Europe and Elsewhere: Much We Study, Little We Know? *West European Politics*, 31(6), 1103–1128. <https://doi.org/10.1080/01402380802370443>
- Binderkrantz, A. S., Christiansen, P. M., & Pedersen, H. H. (2014). Interest Group Access to the Bureaucracy, Parliament, and the Media. *Governance*, 28(1), 95–112. <https://doi.org/10.1111/gove.12089>
- Binderkrantz, A. S., Fisker, H. M., & Pedersen, H. H. (2016). The Rise of Citizen Groups? The Mobilization and Representation of Danish Interest Groups, 1975–2010. *Scandinavian Political Studies*, 39(4), 291–311. <https://doi.org/10.1111/1467-9477.12073>
- Binderkrantz, A. S., & Pedersen, H. H. (2017). The lobbying success of citizen and economic groups in Denmark and the UK. *Acta Politica*, 54(1), 75–103. <https://doi.org/10.1057/s41269-017-0076-7>
- Brink, M., & Herwijer, W. (2017, oktober). *MER Duinpolderweg - Deelrapport Ruimtelijke Kwaliteit*. HaskoningDHV Nederland. https://www.zuid-holland.nl/publish/pages/19069/cf10_a_deelrapport_ruimtelijke_kwaliteit_duinpolderweg.pdf
- Dekker, W., Korteweg, A., & Verwiel, E. (2022, 11 maart). Of het raadslid niet zo wil dwarsliggen – hoe lobbyisten de lokale politiek beïnvloeden. *de Volkskrant*. <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/of-het-raadslid-niet-zo-wil-dwarsliggen-hoe-lobbyisten-de-lokale-politiek-beinvloeden~beeb0f1a/>
- Dür, A. (2008). Interest Groups in the European Union: How Powerful Are They? *West European Politics*, 31(6), 1212–1230. <https://doi.org/10.1080/01402380802372662>
- Dür, A., & Mateo, G. (2013). Gaining access or going public? Interest group strategies in five European countries. *European Journal of Political Research*, 52(5), 660–686. <https://doi.org/10.1111/1475-6765.12012>
- Flöthe, L. (2019). Technocratic or democratic interest representation? How different types of information affect lobbying success. *Interest Groups & Advocacy*, 8(2), 165–183. <https://doi.org/10.1057/s41309-019-00051-2>
- Gedeputeerde Staten Zuid-Holland. (2020, 26 mei). *Duinpolderweg vervolg*. <https://www.zuid-holland.nl/>. <https://www.zuid-holland.nl/publish/pages/25521/gsbrief-duinpolderwegvervolg-dos-2013-0005011.pdf>

- Halpin, D. R., & Binderkrantz, A. S. (2011). Explaining breadth of policy engagement: patterns of interest group mobilization in public policy. *Journal of European Public Policy*, 18(2), 201–219. <https://doi.org/10.1080/13501763.2011.544499>
- Koning, A. (2022, 5 januari). Russische toestanden bij aanleg N69, volgens bezwaarmakers: ‘De nieuwe weg lost niets op’. *ed.nl*. <https://www.ed.nl/valkenswaard-waalre/russische-toestanden-bij-aanleg-n69-volgens-bezwaarmakers-de-nieuwe-weg-lost-niets-op~a695b6e3/>
- Milieudefensie Haarlem. (2020, 10 juni). *Na 9 jaar actievoeren: succes Duinpolderweg*. <https://haarlem.milieudefensie.nl/na-9-jaar-actievoeren-succes-duinpolderweg/>
- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. (z.d.). *Provincie voert landelijk en eigen beleid uit*. Rijksoverheid.nl. Geraadpleegd op 28 maart 2022, van <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/provincies/taken-provincie>
- Neuman, W. L. (2013). *Social Research Methods* (7th edition). Pearson Education Limited.
- Platform NOG. (z.d.). *De historie en “varianten”*. <https://www.geenduinpolderweg.nl/voorgeschiedenis.html>
- Provincie Noord-Holland. (z.d.). *Provinciale Staten*. https://www.noord-holland.nl/Bestuur/Provinciale_Staten
- Provincie Noord-Holland. (2021, 13 oktober). *Inspraak en meedenken*. <https://www.noord-holland.nl/Bestuur/Inspraak>
- Provincie Zuid-Holland. (z.d.-a). *Meer over Provinciale Staten*. <https://www.zuid-holland.nl/politiek-bestuur/provinciale-staten/provinciale-staten/>
- Provincie Zuid-Holland. (z.d.-b). *Mobiliteitsmaatregelen Noordelijke Duin- en Bollenstreek*. Geraadpleegd op 7 maart 2022, van <https://www.zuid-holland.nl/onderwerpen/verkeer-vervoer/wegverkeer/mobiliteit-noordelijke-duin-bollenstreek/>
- Redactie BON. (2014, 17 december). *Een zesde variant voor Duinpolderweg, N206 buigt af bij de Ruigenhoek*. Blik op Noordwijkerhout. <https://www.blikopnoordwijkerhout.nl/nieuws/item/7226-een-zesde-variant-voor-duinpolderweg-n206-buigt-af-bij-de-ruigenhoek>
- Saldaña, J. (2009). *The Coding Manual for Qualitative Researchers*. SAGE Publications.
- Smakman, S. (2020a, maart 31). Noord-Hollandse gedeputeerde Jeroen Olthof: ‘Voor deze Duinpolderweg is gewoon geen draagvlak’. *Leidsch Dagblad*. https://www.leidschdagblad.nl/cnt/dmf20200331_95571259

- Smakman, S. (2020b, mei 25). Duinpolderweg nu echt exit. Start nieuwe discussie over bereikbaarheid Bollenstreek. *Noordhollands Dagblad*.
https://www.noordhollandsdagblad.nl/cnt/dmf20200525_42414094
- Smakman, S. (2021, 30 november). Keukenhof wil snel betere bereikbaarheid Bollenstreek: 'Het ontbreekt gewoon aan goede plannen'. *Leidsch Dagblad*.
https://www.leidschdagblad.nl/cnt/dmf20211129_11265435
- Smakman, S. (2022, 7 maart). Nieuwe wegen in Bollenstreek stapje dichterbij. *Leidsch Dagblad*. https://www.leidschdagblad.nl/cnt/dmf20220307_72511503
- Sørensen, R. J. (1998). Targeting the lobbying effort: The importance of local government lobbying. *European Journal of Political Research*, 34(2), 301–327.
<https://doi.org/10.1111/1475-6765.00409>
- Thomas, C. S., & Hrebenar, R. J. (2008). Understanding interest groups, lobbying and lobbyists in developing democracies. *Journal of Public Affairs*, 8(1–2), 1–14.
<https://doi.org/10.1002/pa.287>

Bijlage 1 – Operationaliseringsschema

Type invloed	Operationalisering	Toevoeging
Outside (voice)		
Mobilisatie strategie		
	Burgerlijke ongehoorzaamheid en illegale acties	
	Demonstraties of andere evenementen	Acties zichtbaar voor de buitenwereld
	Verzamelen van handtekeningen (petities)	
Media strategie		
	Versturen van persberichten	Nieuwsbrieven, aanwezigheid op sociale media
	Contact opnemen met journalisten	
	Analyses publiceren	Op sociale media
	Brieven schrijven aan de redacteur van een krant of nieuwssite	
Inside (toegang)		
Parlementaire strategie		
	Contact opnemen met parlementaire commissies	
	Contact opnemen met parlementsleden	
	Contact opnemen met partijen of woordvoerders van partijen	
Administratieve strategie		
	Contact opnemen met bureaucraten	Ambtenaren, wethouders
	Deelnemen aan bestuurlijk overleg	Vergaderingen
	Gebruik maken van lidmaatschap van openbare besturen en commissies	

Politieke instituties		
Formele procedures		
	Inspreken bij een vergadering	
	Zienswijze indienen	
	Meedoen met burgerparticipatie	Georganiseerd door provincie, zoals deelname aan werkgroep/stuurgroep
	Burgerinitiatief organiseren (5.000 handtekeningen)*	
	Referendum organiseren (45.000 handtekeningen)*	
Middelen		
	Financiële middelen	Geld
	Kennis en informatie	
	Tijd	Vrijwilligers

* Niet van toepassing voor provincie Zuid-Holland

Noot. Aangepast overgenomen uit “The lobbying success of citizen and economic groups in Denmark and the UK”, door A.S. Binderkrantz en H.H. Pedersen, 2017, *Acta Politica*, 54(1), p. 94 (<https://doi.org/10.1057/s41269-017-0076-7>)

Bijlage 2 – Interview vragenlijst

Inleiding	Vraag	Vervolg vraag
	Toestemming vragen voor opname, garanderen vertrouwelijkheid en neutraliteit onderzoek	Doel van het onderzoek toelichten
Kenmerken van de groep		
	Wat is uw functie binnen de groep?	Hoe zou u de samenstelling van uw groep omschrijven?
	Wat is de rechtsvorm van uw organisatie?	
	Sinds wanneer is uw organisatie actief?	
	Wat zijn de doelstellingen van uw organisatie?	
	Uit hoeveel actieve leden bestaat uw groep?	Hoeveel leden in totaal?
	Over welke middelen beschikt uw groep?	Bijvoorbeeld tijd, geld, vrijwilligers, kennis
		Is er specifieke kennis aanwezig binnen uw groep die relevant is voor de Duinpolderweglobby?
	Hoeveel tijd kunnen en willen de leden/vrijwilligers besteden aan de activiteiten die de groep organiseert?	
	Hoe is uw organisatie betrokken geraakt bij de Duinpolderweg?	Waarom bent u persoonlijk betrokken geraakt?
	Zijn de middelen die uw organisatie beschikbaar heeft van invloed op de manier waarop u invloed probeert/probeerde uit te oefenen?	
Formele procedures		
	Er zijn (naast verkiezingen/stemmen) vijf verschillende manieren om formeel invloed uit te oefenen op het proces, zijnde <i>* Niet van toepassing voor provincie Zuid-Holland</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Inspreken bij vergadering - Zienswijze indienen - Meedoen met burgerparticipatie (georganiseerd door provincie) - Burgerinitiatief organiseren (5.000 handtekeningen)* - Referendum organiseren (45.000 handtekeningen)*
	Heeft u gebruik gemaakt van één of meer van deze mogelijkheden?	Wat was het resultaat hiervan? Heeft dit volgens u effect gehad?
		Was de provincie hier ontvankelijk voor?

	Hebben de provinciale verkiezingen van 2019 bij uw belangenorganisatie nog een rol gespeeld?	
	Wordt volgens u de discussie rond de Duinpolderweg beïnvloed door grote maatschappelijke thema's (zoals stikstof, woningtekort, mobiliteit)?	
Algemene lobby		
	Heeft u wel eens gelobbyd op een ander niveau? (gemeentelijk, landelijk)	Zo ja, ervaart u verschil met het provinciale karakter van deze casus?
		Was dit beroepsmatig of als burger?
Outside lobby		
	Heeft u geprobeerd om anderen te informeren en bewust te maken van uw doelen?	Hoe heeft u dat gedaan?
	Heeft uw organisatie de publiciteit gezocht?	Heeft u hier een voorbeeld van?
		Welke afwegingen hebben hierbij een rol gespeeld?
		Wat was het resultaat hiervan?
	Maakt uw organisatie gebruik van social media?	Wordt deze actief ingezet?
	Heeft u acties van andere burgergroepen/organisaties gezien?	Heeft dit invloed gehad op uw eigen lobbystrategie?
Inside lobby		
	Heeft u contact gehad met iemand van de provincie?	Met wie heeft u contact gehad? (functie?)
		Met welke provincie?
		Hoe vaak schat u in?
		Wat leverde dit op?
		Hoe heeft dit contact plaatsgevonden?
	Zijn er belangengroepen met wie u samenwerkt?	
	Hoe is de toegang van uw groep tot overheid/politiek/bewindspersonen?	
Concluderend		
	Aan welk van de drie volgende beïnvloedingsmogelijkheden heeft uw groep de meeste tijd besteed?	*Formele invloedsmogelijkheden *Publiciteit en actie voeren (outside lobby) *Direct benaderen politici/ambtenaren (inside lobby)
	Welk van de drie mogelijkheden heeft u als het meest invloedrijk ervaren?	Kunt u hier ook een volgorde aan toekennen?
Afsluiting	Heeft u nog iets toe te voegen?	

Bijlage 3 – Respondenten

Naam belangenorganisatie	Duur interview
1 Stichting Spoorvariant Nee, Bereikbaarheid Bollenstreek Ja! (SSN)	37 minuten 9 sec.
2 CultuurHistorisch Genootschap Duin- en Bollenstreek (CHG)	44 minuten 45 sec.
3 Dorpsraad Beinsdorp	38 minuten 7 sec.
4 Platform NOG – expert	52 minuten 35 sec.
5 Betrokken particulier	35 minuten 56 sec.
6 Vereniging Behoud de Polders (ook namens Milieudefensie Haarlem en Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland)	1 uur 9 minuten

Bijlage 4 – Coderingsschema

Categorie	Hoofdcodes	Subcodes
Kenmerken groep	Achterban, actieve leden, betrokkenheid, bijeenkomst, doelstelling, motivatie, opgericht, persoonlijk belang, rechtsvorm, samenstelling, verkrijgen informatie	
Algemene lobby	Invloed, resultaat, strategie, tijd-resultaat, verschillende niveaus	
Formele procedures	Inspraak, participatie, toegang, verkiezingen, zienswijze	
Outside lobby	Media	Benaderen journalisten, informeren burgers, media aandacht, publiceren nieuwsbrief, social media, zichtbaarheid
	Mobilisering	Actie voeren, plaatsen borden, publieke opinie
Inside lobby	Administratief	Benaderen ambtenaren
	Parlementair	Benaderen politici, gezichtsverlies, houding politici
	Contact	Bereidheid, inhoudelijk, manier
Middelen	Middelen	Geen geld, geld, kennis, lokale kennis, tijd
Overig	Andere belangengroep strategie, meedenken, politiek spel, samenwerken	